

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

7. De homicidio sine intentione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

De homicidio sine intentione.

CAPVT VII.

Diximus de homicidio sui, & de homicidio alterius cum intentione occidendi, superest, vt de homicidio alterius absque intentione dicamus. Hoc autem aliquando est cum mortali, aliquando cum veniali peccato, aliquando sine vilo peccato: in cuius declaratione distinctio est notanda, dupliciter posse aliquem alium occidere, non intendendo ipsum occidere: vno modo, ipsum verè occidendo, quod aliqui vocant per excessum: altero modo, omitendo aliquid facere ex cuius omissione sequitur mors alterius. Erga peccatorem modum sunt duæ regulæ, erga posteriorem aliter dicunturque numero quatuor obseruandæ, pro cognitione periculi horum.

Prima regula est, qui, faciens aliquem actum licitum, occidit præter intentionem alium, peccat magis, vel minus, iuxta negligentiam maiorem, vel minorem, quam adhibuit, ne occisio aliqua sequeretur: vbi autem nulla fuit negligentia, nullum est peccatum: verbi gratia, aliquis nobilis venatur feras, & proiciens sagittam, vel emittens bombardam occidit hominem, in hoc casu actus venandi licitus est nobili seculari considerandum est, an fecit diligentiam aliquam ne casu alium occideret; si fecit, non peccauit occidendo; si non fecit, peccauit pro quantitate negligentia. Est autem pensanda negligentia, aut diligentia, iuxta periculum maius, vel minus: enim locus venationis erat peruius, per quem multi transeunt solent, ipse autem nullam, vel paruam fecit diligentiam, vis bombardam, peccatum est mortale; si tamen locus erat desertus, & ipse parum diligentia adhibuit, est veniale. Rursum, aliquis tectum construens proiecit lapides in via, si talis signum habet, vt transeuntes sibi caueant, si forte occidat aliquem, non peccat; si tamen nulla vitur diligentia, siue parua, cum locus sit nimis peruius, peccatum est mortale. Rursum, qui dormiens in lecto cum infante, suffocat ipsum, si non prius fecit diligentiam, maxime cum cognosceret, se per lectum multum volutari, peccat mortaliter. Est autem ista diligentia adhibenda, cum actus periculosus est mortaliter loquendo: cum autem non est, aut parua est, nulla, aut parua requiritur diligentia.

Secun-

Secunda regula, qui faciens actum illicitum: aliquem præ intentionem, occidit, etiam post diligentiam adhibitam, peccat. Peccatum autem tantum est, quantum est actus illicitus, quem faciebat: verbi gratia, clericus venatur bombardam feram, & casu occidit hominem, peccat mortaliter; quia sic venari clerico interdictum est, & est mortale, vnde in clerico est peccatum, quod nullum esset in sæculari. Similiter, qui pugnat cum aliquo, animo non occidendi, & in pugna occidit, peccat mortaliter, si pugna illa peccatum mortale erat: cum vero veniale, quia pugna leuis erat, venialiter peccat. Similiter, peccat ebrius, qui in ebrietate occidit aliquem, si sciebat se furere in ebrietate, & sibi non prouidit: est enim notandum vnum cum Sor. o lib. quæst. 1. art. 9. quod non quicumque actus illicitus, ex quo sequitur homicidium, facit culpam homicidij, sed illicitus actus, in quo est periculum alterum occidendi: si enim nullum sit, tunc non reputatur pro illicito, quantum ad homicidium: vnde, qui arborem alienam conscendit, gratia capiendi fructus, si casu cadat supra alium, & occidat, non ob id peccat homicidio, quia talis ascensus moraliter non sic erat periculosus.

Tertia regula: qui omittens aliquid, quod ex iustitia tenebatur facere, est in causa vt alterius mors sequatur, peccat tantum peccatum, quanta est omissio illa, verb. grat. sunt latrones in terris alicuius Principis, qui occidunt & spoliant omnes viatores, si talis princeps non prouidet, & procurat, cum possit, illos expellere, si forte postea occidantur aliqui, peccat in illis occisionibus, & mortaliter, quia omissio grauis erat.

Secundo, iudex tenetur noctu visitare ciuitatem; si non videret, & casu aliquis ob id occidatur, peccat. Si omissio illa venialis erat, puta quia fuerat illa solum nocte, & nullum timebatur periculum, venialis illi erit culpa homicidij: si verò periculum graue erat, quia in illa ciuitate homines erant multum inuicem inimici, mortale est.

Tertio, aduocati, qui sua culpa non considerant causam innocentis, & ob id innocens morte damnatur, peccant mortaliter, si culpa notabilis est; nec excusantur ignorantia, quia tenentur scire, aliter non vti officio, vel tales non admittunt causas.

Quarto, si medicus ignorans sit, & sua notabili culpa infirmus moriatur, peccat mortaliter, quia tenetur scire, sicut Prin-

cipes, & Iudices non excusantur, ignorantis pericula locorum, qui indagare tenentur.

Quinto peccat dominus, qui habet leones domi, & non providet ne noceant alijs.

Sexto, peccant parentes, qui filijs parvulis permittunt arma, cognoscendo eos esse superbos, & iracundos; non enim excusantur à peccato homicidij, si aliquid sequatur.

Denique qui dominium, vel potestatem habent aliquam supra alios, tenentur providere, ut, ubi est periculum homicidij, non committatur, alias peccant pro ratione omissionis, & est peccatum contra iustitiam.

Quarta regula, qui omittens aliquid, ad quod ex charitate tenebatur, & ex tali omissione alter obit, vel occiditur, peccat iuxta gravitatem omissionis. Verbi gratia, qui alteri in extrema necessitate posito vitæ non succurrit, cum possit, mortaliter peccat, & si illa moriatur, peccat mortale peccatum homicidij.

Rursus, qui scit aliquem falsò accusatum morti inculpabiliter adjudicari, si ipse testificando verum potest liberare eum, tenetur sub mortali testificari: & si ille post patitur mortem, peccat mortaliter non testificando, quamvis accusator palpabiliter esset damnus ex tali testimonio; dummodò non sciat id in confessione; tunc enim tacere debet.

Eodem modo, qui scit insidias contra aliquem paratas, tenetur, ut potest, illum liberare eum admonendo, ut sibi caveat; & nisi id faciat, peccat, si ille occidatur: & ista sunt homicidia, & peccat contra Charitatem. Ad has quatuor regulas reducuntur omnia ista, quæ pertinent ad homicidium sine intentione occidendi.

De circumstantijs homicidij.

CAPVT VIII.

EX sex, quæ de homicidio tractanda proposuimus, quatuor absolvimus: nunc quintum aggredi oportet, puta, circumstantias homicidij, vel percussionis in confessione exprimendas. Quarum prima est in persona occisa, aut percussa. Septem enim sunt genera personarum, quas exprimere oportet.

Primum